

SKOGENS HISTORIA

Innan människorna började odla upp marken, under järnåldern, var det skånska landskapet nästan helt klätt med skog. Men när jordbruket blev allt mer omfattande under 1800-talet, avverkades många skogsområden.

Marken plöjdes upp för att man skulle kunna odla tillräckligt med mat åt den växande befolkningen. På många platser har man på senare tid återplanterat skog och idag är drygt 30% av det skånska landskapet skog. Den största andelen skog finns i norra Skåne och i anslutning till åsarna.

Delar av Bruces skog var under en lång tid ängs- och åkermark. Stora delar av det som idag är skog har tidigare varit betad mark fram till 1940-1950-talet. Enefäläden är en rest av den betesmark som fanns i området. Under 1800-talet skapades dagens landskap med sina skarpa gränser mellan skog, åker och betesmark. Då skedde det så kallade enskiftet, vilket innebar att gårdarna som tidigare hade legat i små byar, flyttades ut i jordbrukslandskapet. Under mitten av 1900-talet skedde stora förändringar i området när vägarna drogs om och mer skog planterades, dammar grävdes och Filborna industriområde växte.

Historiska spår i Bruces skog

Med en vaken blick är det lätt att upptäcka de spår som historien lämnat i området.

Stengårdsgårdar finns på flera ställen i Bruces skog, framförallt utmed skogskanterna. Lantbrukarna fraktade bort stenar från åkrarna och la dem i gården för att kunna odla upp marken. Stengårderna fungerade som staket för att hålla kreaturen på plats och för att markera ägogränser. I området mellan Långebergvägen och Österleden löper den gamla gränsen för Helsingborgs landsförsamling, Oran, gränsen är troligen en rest sedan medeltiden.

Stengårdsgård med sjungande gårdsmys.

Sven-Ingvar Bruce

Sven-Ingvar Bruce som avled år 2001, testamenterade stora delar av sin förmögenhet till Helsingborgs kommun. Som en donationsfond benämnd "Anna och Thore Ives fond", efter Sven-Ingvar Bruces föräldrar, skulle pengarna användas till att skapa ett rekreationsområde i Helsingborg. Hösten 2005 invigdes detta område som efter Sven-Ingvar fått namnet Bruces skog.

Enen, som är ett ljuskrävande träd, är ett tecken på att marken har en lång historisk tradition av att vara betad. Platsen här intill har nyligen restaurerats för att vi ska kunna se hur den gamla betesmarken en gång såg ut.

Enefålad

Stora **vidkroniga ekar** finns på flera platser i Bruces skog. I Prinsaskogen, som är gammal ängs- och betesmark står ekarna glest och kronorna har fått möjlighet att breda ut sig. Att trädens kronor är breda visar på att träden har stått öppna i landskapet, då oftast i en betesmark.

Vidkronig ek

Skogsbruket i Sverige

Skogen är en av Sveriges viktigaste naturresurser. Drygt halva Sveriges landyta består av skog. Varje år avverkas en stor mängd träd som används inom pappersindustrin, byggindustrin mm. De vanligaste trädslagen i de svenska skogarna är gran och tall. Men här i södra Sverige har inte barrträden sin naturliga utbredning. Den gran och tall som finns här är planterad. I södra Sverige är lövträd som bok, ek, lönn, lind, björk och ask vanliga.

I ett modernt skogsbruk kan skogen delas in i tre typer beroende på skogens ålder.

Röjning med röjsög

1. Plant- och ungskog, 2 – 30 år gammal

Efter avverkning planteras i regel ny skog. Lämpliga trädslag väljs beroende på vilka egenskaper marken har. Al trivs till exempel bäst på fuktiga marker samt vid öppet vatten medan bok vill ha torrare marker.

När träden blivit större, ca 8-10 år behöver de mer plats och ljus, därför röjer man bort en del av träden.

2. Gallringsskog, 30 – 80 år gammal

Efterhand som träden växer upp och blir allt större gallras skogen vid flera tillfällen. Vid gallring hjälper man de träd som man vill ska växa bättre genom att låta dem få mer utrymme. Vissa trädslag som till exempel eken är mycket ljuskrävande och mår dåligt om träden står för tätt.

3. Slutavverkningsskog, över 80 år gammal

Normalt sett kan de flesta av våra stora skogsträd bli flera hundra år gamla. Men i ett modernt skogsbruk där ekonomin är viktig avverkas oftast träden tidigare. När man skall avverka stora områden är det vanligt att man använder sig av skogsmaskiner, så kallade skördare. Efter slutavverkning bildas ett kalhygge. På hygget planteras ny skog och cirkeln sluts.

Skördare

Utkörning av virke

BIOTOPER I BRUCES SKOG

Ordet biotop kommer från grekiskan och betyder livsmiljö/livsrum. En biotop är ett mer eller mindre avgränsat område i naturen där livsmiljön för växter och djur är likartad. En del biotoper är särskilt värdefulla för den biologiska mångfalden och är viktiga att bevara.

Enefäladen

Fälad är ett gammalt ord som betyder betesmark. Till skillnad från den gödslade beteshagen är en gammal gödslad betesmark ofta mycket artrik. Många växter och djur är direkt beroende av att marken betas. Det rika insektslivet lockar många fågelarter att häcka på platsen. Enebuskar och snår ger skydd åt både fåglar och däggdjur.

Skogsbrynet

I skogsbrynet, övergången mellan skogen och den öppna marken, skapas förutsättningar för en stor artrikedom av växter och djur. I brynet har många av de arter som inte trivs med dagens metoder inom skogs- och jordbruk hittat en frizon.

Bäcken

Längs bäckens kanter och i det rinnande vattnet finns en mycket artrik och variationsrik miljö. Bäcken är ofta beskuggad av täta buskage och trädens kronor. Den skyddade och fuktiga miljön har vanligen klarat sig från skogsbränder och kalhugning under årens lopp.

Ekskogen

Eken kan bli mycket gammal, i vissa fall upp till 1000 år. Ekens vida krona är känslig för beskuggning. Därför är det viktigt att hålla öppet runt dessa träd då de lockar till sig många sällsynta insekter, lavar och mossor som är beroende av eken för att överleva. Eken är det mest artrika trädet i Sverige. Det är över 1000 olika arter som utnyttjar trädets olika delar, alltifrån rötter, barken, håligheter i döda stammar, grenar och blad.

Boskogen

Bosken växer endast naturligt i de södra landskapen Skåne, Blekinge, Småland och Halland. På våren, innan löven slår ut är florin i boskogen ofta rik, men när löven väl slår ut skuggas marken och markvegetationen blir mer sparsam. Bokollon liksom ekollon är viktig föda för många djur i skogen.

Alskogen

Klibbalen är det mest fuktigtåliga av våra inhemska träd. Alen kan stå i flera decimeter djupt vatten utan att ta skada. Alskogen är ofta en mycket artrik miljö eftersom tillgången på näring är god. Den varierade fuktigheten i alskogen skapar olika livsmiljöer för många växter och djur.

Björkskogen

Björken är ett ljusälskande träd, som trivs på marker där äldre skog avverkats eller på igenväxande betesmarker. Björken är ett exempel på pionjärträd, d v s det träd som först etablerar sig på en ny växtplats. När andra träd vandrar in på platsen konkurreras så småningom björken ut och ersätts av andra lövträd. Längs stigen kan man se flera olika områden med björk av varierande ålder.

Granskogen

Granen har sin naturliga sydgräns strax söder om Smålandsgränsen. Det innebär att de flesta granskogar vi ser här i Skåne är planterade. Granen är skuggtålig och trivs i trängseln med andra trädslag. Granskogens karaktärsväxt är blåbär, men man finner även arter som harsyna och skogstjärna. Här i Bruce skog finns endast planterad gran, bestånden är täta, skuggiga och svåröppningliga, vilket innebär att markvegetation blir sparsam.

